

ENHET/HANDLÄGGARE
Enheten för avtalsfrågor
Renée Andersson

DATUM
2016-11-15

DIARIENUMMER
20160331

ERT DATUM
2016-09

ER REFERENS
A2016/01553/ARM

Arbetsmarknadsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Yttrande över betänkandet ”Villkor för intjänande och bevarande av tjänstepension”, SOU 2016:51

LO har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerade betänkande och lämnar följande synpunkter.

Inledande synpunkter

I Sverige är det i stor utsträckning arbetsmarknadens parter som genom kollektivavtal reglerar arbetsmarknaden. Vad gäller tjänstepensionsavtal finns ingen specifik arbetsrättslig reglering utan tjänstepensioner regleras i huvudsak antingen genom kollektivavtal eller genom enskilda överenskommelser mellan arbetsgivaren och den anställde. Ett genomförande av direktivet genom kollektivavtal skulle därför kunna ses som ett förstahandsval.

LO delar trots detta utredningens uppfattning att direktivet, i detta fall, bäst genomförs genom lagstiftning och inte genom kollektivavtal. Det är cirka 10 procent av de anställda som inte omfattas av kollektivavtal. Många av dessa omfattas dock ändå av tjänstepension som deras arbetsgivare tecknat hos en tjänstepensionsleverantör. Ett genomförande av direktivet via kollektivavtal skulle därför innebära att reglerna, som är till för att skydda den försäkrade, skulle gälla för kollektivavtalad tjänstepension men inte för annan tjänstepension.

I förlängningen skulle det kunna leda till att arbetsgivare avstår från att teckna tjänstepension via kollektivavtal för att istället teckna annan tjänstepension. Om reglerna i direktivet inte gäller för annan tjänstepension är det möjligt att i dessa erbjuda villkor som kan vara mer ekonomiskt fördelaktiga för arbetsgivaren men sämre för den försäkrade. LO anser att detta inte är rimligt och önskvärt. Lagstiftning, som reglerar all typ av tjänstepension, är därför det bästa sättet att uppnå både neutralitet mellan olika tjänstepensionsformer och likvärdiga villkor för de försäkrade. Av samma

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

anledning anser LO att det är rimligt att låta lagen omfatta alla arbetstagare och inte enbart så kallade avgående arbetstagare.

LO anser dock att reglerna i så stor utsträckning som möjligt bör utformas så att det ges möjlighet att avvika från bestämmelserna genom kollektivavtal. Genom en sådan reglering bibehålls då i största möjliga utsträckning det svenska systemet där arbetsmarknadens parter bestämmer utformningen av de kollektivavtalade tjänstepensionerna.

Övriga synpunkter på förslaget

LO tillstyrker i övrigt i huvudsak utredarens förslag till genomförande av direktivet i svenskt rätt men vill särskilt framföra följande.

LO anser liksom utredaren att det är rimligt att lagens informationsbestämmelser enbart ska tillämpas om information inte lämnas på annat sätt, exempelvis via en valcentral. Det är viktigt för att undvika överlappande informationsbestämmelser i förhållande till det befintliga regelverket om information. Mer information är inte alltid bättre.

Direktivet ger medlemsstaterna möjlighet att välja att tillåta att arbetsmarknadens parter genom kollektivavtal fastställer avvikande bestämmelser, i den mån dessa bestämmelser inte ger ett mindre förmånligt skydd och inte skapar hinder för arbetstagarens fria rörlighet. Utredningen föreslår att denna möjlighet ska tillämpas och att sådana avvikelser endast ska kunna ske i centrala kollektivavtal.

LO delar utredningens uppfattning i denna del. Bestämmelser om tjänstepension är förhållandevis komplexa och förhandlas redan idag i allmänhet på central nivå. För att kunna garantera att avtalsfriheten används inom de krav som uppställs, bör avvikelser från likabehandlingsprincipen endast kunna ske i centrala kollektivavtal. Avvikelser i förbundsavtal bör dock kunna ske under förutsättning att den centrala arbetstagarorganisationen godkänt detta.

Direktivet ger medlemsstaterna möjlighet att tillåta att intjänade pensionsrättigheter avslöses med ett engångsbelopp istället för att bevaras. Utredningen föreslår att engångsbelopp får tillåtas om värdet av intjänade pensionsrättigheter inte överstiger ett prisbasbelopp. Utredningen föreslår dock att det inte ska vara en ensidig rätt för arbetstagaren att kräva en engångsutbetalning, utan att detta i så fall måste vara avtalat mellan parterna.

LO avstyrker förslaget om att tillåta avtal med engångsbelopp. Att avlösa intjänade pensionsrättigheter med ett engångsbelopp strider mot själva syftet med en avsättning som gjorts för pensionsändamål, det vill säga att den ska

användas efter pensioneringen. För det fall att avtal om engångsbelopp ändå kommer att införas, är det LOs uppfattning att nivån på beloppet måste vara betydligt lägre än ett prisbasbelopp. De lägstnivåer för pensionspremier som finns idag inom de kommunala och statliga pensionsplanerna (1,5 respektive 1 procent av inkomstbasbeloppet) kan fungera som riktmärke för vad som är lämpligt.

Med hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Karl-Petter Thorwaldsson

Renée Andersson